

روحانی در آخرین گفت‌وگو با مردم:

اگر معیار ما فرمایشات مقام معظم رهبری باشد، دستیابی به توافق شدنی است؛ مصوبه مجلس مانع توافق است

تهران (پانا) - رئیس دولت دوازدهم به عنوان آخرین گفت‌وگوی تلویزیونی، با مردم سخن گفت.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی دولت، حجت الاسلام والمسلمین حسن روحانی دوشنبه شب در آخرین گفت‌وگوی زنده تلویزیونی خود با مردم با این درخواست که این مصاحبه غیر رسمی باشد و مجری مصاحبه به جای نماینده صدا و سیما، نماینده مردم باشد و سوالات و ابهامات شهروندان را سوال کند، به سوالات مطرح شده پاسخ گفت.

مشروح این مصاحبه به این شرح است:

سوال : جنابعالی سال ۹۲ با شعار مذاکره و برداشتن تحریم‌ها در کارزار ریاست جمهوری آمدید و از جمله نقاط قوتی که مطرح می‌کردید اینک زبان مذاکره با دنیا را بلد هستید و رقباتی شما از این مسأله ناتوان هستند الان ۸ سال گذشته و تحریم‌ها هست و چشم‌انداز روشنی هم برای مذاکرات و لغو تحریم‌ها نیست و هیچ‌کس نمی‌داند چه خواهد شد. یعنی در واقع نقطه سر خط، چرا جنابعالی وعده‌ها و شعارهایی دادید که می‌دانستید یا نمی‌دانستید؟

پاسخ : برمی‌گردیم به سال ۹۲، یعنی آن وقتی که در فضای رقابت‌های انتخاباتی بودیم. همانطور که شما اشاره کردید من به مردم می‌گفتم ما از طریق مذاکره و از طریق دیپلماسی می‌توانیم تحریم را برداریم. اصلاً علت اینکه در سال ۹۲ کاندیدا شدم عمدتاً برای این بود که گره‌ها را ایجاد شده بود، در ذهن من این بود این گره از طریق مذاکره و دیپلماسی قابل حل است چون این گره به جایی رسیده بود که یا با دیپلماسی و یا با جنگ حل می‌شد.

این حرفی است که آقای اولاند (رئیس جمهور وقت فرانسه) در سفر من به پاریس در اواخر سال ۹۴، زد و در مصاحبه مطبوعاتی گفت که در سال ۲۰۱۳ ما ۵+۱، ما ۶ کشور برای جنگ با ایران تصمیم قطعی گرفته بودیم. این را در مذاکرات رسمی به من گفت. گفت ما مصمم به جنگ بودیم و وقتی شما آمدید و اعلام کردید برای مذاکره و مذاکرات اولیه را دیدیم. از جنگ منصرف شدیم. الان متن مذاکرات رسمی‌ها و مصاحبه‌ها نشان می‌دهد یعنی در ذهن من هم همین بود که بین دو راهی هستیم یا وارد جنگ با دنیا می‌شویم یا وارد صلح می‌شویم و راه صلح، مذاکره و دیپلماسی است.

اما اینکه شما می‌گویید ما رفتیم از طریق مذاکره و دیپلماسی و به جایی نرسیدیم. اینجا را قبول ندارم.

سوال: دستاورد آن چه بود؟

پاسخ: در ۹۰ روز اول یعنی از مهرماه که شروع کردیم در آذرماه به توافق موقت رسیدیم، توافق موقت چه بود؟ در توافق موقت قرار بود که هر چند ماه ۲۰ درصد نفت ما کاهش پیدا کند. متوقف کردند، گفتند دیگر یک میلیون بشکه نفتی که ایران بفروشد کاهش داده نخواهد شد. این توافق اول. در توافق دوم پذیرفتند اصل فناوری هسته‌ها را ایران داشته باشد. قطعنامه‌ها می‌گفت این فناوری جمع شود، به این معنا حرف می‌زد. سوم اینکه اموال ایران به تدریج آزاد شود، یعنی هر ماهی ۷۰۰ میلیون دلار پول کشور که مسدود شده بود، آزاد شد. خود این، هم از لحاظ اقتصادی و هم از لحاظ روانی فضایی را ایجاد کرد.

شما دیدید بعد از آن توافق انتظارات مردم به گونه‌ای بود که آینده را مناسب می‌دیدند. تمام نظرسنجی‌ها؛ هابی که بانک مرکزی برای آینده؛ نگرانی انجام می‌دهد، در آن ماه‌ها نگاه کنید، مردم نسبت به آینده نظر مثبت داشتند.

بعد آمدیم در مراحل بعدی، یعنی فروردین ۹۴، توافق لوزان و بعد آمدیم در تیرماه ۹۴، توافق هسته‌ای و بعد اجرایش موکول به اواخر ۹۴، یعنی دی ۹۴ شد. به توافق رسیدیم، توافق این بود که تحریم‌های هسته‌ای برداشته شود و ایران هم یکسری محدودیت را در بخش هسته‌ای بپذیرد، اما در عین حال اصل فناوری هسته‌ای هم مورد قبول دنیا باشد. به این نقطه رسیدیم.

نمی‌خواهم بگویم تعهداتی که دنیا کرد، دقیقاً و ۱۰۰ درصد عمل کرد، ممکن است این تعهدات ۸۰، ۷۰ درصد عمل شده باشد. اما آنچه که به مردم قول داده بودم که به جای جنگ از طریق دیپلماسی این گره را باز می‌کنم، این گره باز شد و شرایطی ایجاد شد که سرمایه‌داران، سرمایه‌ها؛ شان را به سمت ایران سرازیر کردند. توافقات زیادی حاصل شد. بانک‌های دنیا قبول کردند نسبت به ایران بیایند و اعتبارات لازم را به ایران بدهند.

مثلاً بانکی بوده ۱۰ میلیارد، بانکی بوده ۳۰ میلیارد، در شرق و غرب اشاره می‌کنم. اینکه می‌گویید امروز تحریم باقی است، مربوط به دولت دوازدهم است. یعنی در دولت یازدهم در سال ۹۲ قول دادیم و عمل کردیم، تا پایان ۹۲ هم قدم به قدم گشایش‌ها؛ برای ایران بیشتر می‌شد.

سوال: بعد از آن چه شد؟

پاسخ: آمدیم در دولت دوازدهم. در دولت دوازدهم یک کسی در آمریکا سر کار آمد، چون در توافق هسته‌ای درست است که با ۵+۱ حرف می‌زدیم، با آنها توافق کرده بودیم، ولی واقعیت‌ها؛ اش با آمریکا حرف می‌زدیم. در زمان مذاکره هم واقعیت‌ها؛ اش این بود، امروز هم همین است. همین امروز هم که در وین صحبت می‌کردیم، با آمریکا حرف نمی‌زدیم، با ۴+۱ حرف می‌زدیم، ولی در واقع طرف مذاکره ما آمریکا است.

در آن زمان کسی در آمریکا روی کار آمد که در تبلیغات انتخاباتی‌ها؛ اش اعلام کرد برجام بدترین توافق برای آمریکا بوده و اگر در انتخابات پیروز شوم، صریحاً نگفت از برجام خارج می‌شوم، ولی گفت این توافق را از بین می‌برم و تعدیل می‌کنم، تعبیراتی که داشت.

وقتی آمد، شرایطی که در سال ۹۶ پیش آمد، دیدیم وقتی که ویورها را انجام می‌داد، یعنی تعلیق‌ها؛ را برای تحریم انجام می‌داد، بار آخر گفت من آخرین باری است که این را انجام می‌دهم. ۴ ماه قبل از اردیبهشت یعنی اواخر سال ۹۶ آمریکا از توافق خارج شد. وقتی از توافق خارج شد شرایط جدیدی ایجاد شد. در این شرایط جدید اول فرصت دادیم با ۱+۴ تا بتوانیم به یک توافق برسیم، اما یک نکته مهم بگویم، ممکن است پاسخ شما طولانی شده باشد.

وقتی مذاکره می‌کنیم، تنها بحث دولت‌ها نیست، ممکن است با دولت‌ها توافق کنیم، دولت‌ها تا حدی عمل کنند، نمی‌گویم ۱۰۰ درصد، مثلاً ۷۰ درصد عمل کنند. اما در بخش تحریم و در بخش اقتصادی، بیش از دولت‌ها؛ اش، شرکت‌ها؛ اش و بانک‌ها؛ اش تأثیر دارند. بانک‌ها و شرکت‌ها؛ اش اینجوری نیستند که با مذاکره سیاسی بیایند و اموال‌ها؛ اش و پول‌ها؛ اش را بدهند و اعتبار بدهند یا بیایند سرمایه‌گذاری در ایران بکنند. آنها یک اعتبار بالاتر از این می‌خواهند، یعنی فرصتی باشد، کاملاً مطمئن شوند که سرمایه‌ها؛ اش در ایران از دست نمی‌رود، به منافع می‌رسند. شرکت‌ها؛ اش و بانک‌ها؛ اش همیشه عقب‌ترند. یعنی بعد از توافق دولت‌ها؛ اش چند ماه عقبند یا گاهی ماه‌ها؛ اش و گاهی چند سال عقبند.

سوال: توافق سیاسی و امنیتی برای همین است برای اینکه آن بستر اطمینان‌بخش را فراهم کند. چرا توافقات سیاسی و امنیتی ما تضمین نداشت یا مکانیسم‌ها؛ اش درستی در آن دیده نشد؟ چرا آن فضای مناسب را برای

سرمایه‌گذاری و تعاملات فراهم نکرد؟

پاسخ: آمریکایی‌ها همین را از ما می‌خواستند؛ خواهش می‌کنند. آنها می‌گویند این توافق وسیع‌تر شود، توافقات منطقه‌ای، سیاسی، دفاعی، اینها را هم وارد عمل کنیم. یکی از بحث‌هایی که در سال ۹۳ با آمریکایی‌ها داشتیم، این بود که آنها می‌خواستند بحث منطقه و موشک را هم در همین مذاکرات بجرام داخل کنند و ما ایستادگی کردیم، گفتیم نه.

وقتی به دنیا می‌گوییم فقط در بخش هسته‌ای با شما حرف می‌زنیم، باید محدودیت نتیجه را هم بپذیریم. یعنی وقتی سرمایه‌گذاری را محدود می‌کنیم، آثارش هم محدود خواهد بود.

به دنیا گفتیم فقط در زمینه هسته‌ای با شما صحبت می‌کنیم. بنابراین، بانک‌ها اینجور نیستند که فقط به مسئله هسته‌ای نگاه کنند، به مسئله سیاسی و امنیتی، به روابط کشورهای دیگر با ایران هم نگاه می‌کنند. وقتی اینها را کنار هم قرار می‌دهیم، می‌بینیم توقعاتی که داریم با مذاکرات نمی‌خواند. همین مصوبه‌ای که مجلس در آذرماه امسال گذرانده که یکی از موانع اصلی برای حل مذاکرات با ۵+۱، یا ۴+۱، به اضافه آمریکا، این است که گفتند تمام تحریم‌ها باید برداشته شود.

در مصوبه این است. در ماده ۷ آن، می‌گوید تمام تحریم‌ها، تحریمی که مربوط به مسایل حقوق بشر، موشکی، تروریسم، است. بله می‌شود همه این تحریم‌ها را برداشت، منتها مذاکرات دیگر را می‌طلبند و یک فرصت و زمان دیگر.

بحث ما فعلاً هم در ۹۲ که به مردم قول دادیم، هم امروز، همین امروز توافق ما خیلی دور از دسترس نیست.

سوال: چرا امضاء نمی‌شود؟

پاسخ: شما در سواتان گفتید اصلاً معلوم نیست آینده چه است. از نظر من اینجور نیست. می‌توانیم به توافق برسیم.

سوال: یعنی الان چشم‌اندازی برای توافق هست؟

پاسخ: از نظر من کاملاً برای اینکه اگر معیار ما فرمایشات مقام معظم رهبری باشد. ایشان فرمودند، تحریم باید برداشته شود. بیاییم، راستی‌آزمایی کنیم، بعد از راستی‌آزمایی به کل تعهداتمان عمل کنیم. اگر این مبنا باشد.

سوال: یعنی فقط بخاطر مصوبه مجلس امضاء نشد؟

پاسخ: مصوبه مجلس مانع است، بله. نه در این دولت مانع است. دولت بعدی هم که روی کار می‌آید، اگر مقید به مصوبه مجلس باشد، به توافق نخواهد رسید.

سوال: این یعنی اینکه چشم‌اندازی برای مذاکرات و توافق نیست؟

پاسخ: اگر معیار را فرمایشات مقام معظم رهبری قرار دهیم بله اما اگر معیار را مصوبه قرار دهیم، خیلی سخت است. به نظر من به این زودی‌ها نمی‌شود.

سوال: فرض کنیم الان سال ۹۲ است، شما همین مسیر را که رفتید می‌روید یا یک مسیر دیگری را می‌روید؟

پاسخ: همین مسیری را که رفتیم می‌رویم. برای اینکه غیر از این، مسیری وجود ندارد. شما یا باید میدان مذاکره را فقط هسته‌ای قرار دهید یا میدان را باز کنید، اگر میدان را می‌خواهید باز کنید مجوز می‌خواهیم. یعنی باید

نظام به ما مجوز بدهد و بگوید درباره همه موضوعات می‌توانید صحبت کنید اگر میدان فقط هسته‌های ZWNJ؛ ای شد، پس ما محدود می‌توانیم در تحریم‌های ZWNJ؛ هایی که مربوط به هسته‌های ZWNJ؛ ای است.

تحریم‌های هسته‌های ZWNJ؛ ای همین‌ها هستند که برداشته شده است، البته در خود توافقی که در برجام به عمل آمده است. رئیس‌جمهور آمریکا یکسری اختیارات دارد که عمل می‌تواند. یکسری اختیارات هم مربوط به کنگره است که آن را در واقع ویو می‌تواند یعنی برای مدت ۴ الی ۶ ماه به تعلیق در می‌آورد. این بر همین مبنا بود، اگر می‌خواستیم در برجام این مبنا را قبول نکنیم می‌بایست، توافق ما با آمریکا به کنگره می‌رفت یعنی می‌رفت در سنا و مجلس نمایندگان و در شرایط آن روز تصویب نمی‌شد در شرایط امروز هم به نظر من باز بسیار بسیار مشکل است که تصویب شود. بنابراین اینکه شما می‌گویید آینده روشن است یا روشن نیست، وابسته به این است که توقعات ما در چه حد است.

اگر توقعات ما این است که روابط ما با جهان کاملاً عادی و بدون هیچ تحریم از جمله با آمریکا باشد، یک میدان وسیع‌تری برای مذاکره می‌خواهد اما اگر فقط در بخش هسته‌های ZWNJ؛ ای باشد، چرا الان همان چارچوبی که مقام معظم رهبری تعیین کردند با آن چارچوب می‌توانیم حرکت کنیم و به توافق برسیم.

در مدت ۶ دور مذاکره در وین، تقریباً به یک چارچوب رسیدیم آن چارچوب در نامه وزارت خارجه به مجلس آمده است. یعنی در ۲۳ تیر امسال، وزارت خارجه گزارشی را به مجلس شورای اسلامی فرستاد در آن گزارش کاملاً آمده که ۱+۵ چه کار خواهد کرد و ما چه کار خواهیم کرد. اگر این چارچوب باشد این چارچوب می‌شود آن دیدگاهی که برای آینده خواهیم داشت.

سوال: الان فعالان اقتصادی، عموم مردم، همه کسانی که از ایران می‌خواهند با دنیا کار کنند یا بالعکس، کسانی که می‌خواهند تصمیم بگیرند، به نوعی واقعاً سردرگم هستند که چه خواهد شد و اینکه دقیقاً قرار است در ماه‌های آینده در این حوزه چه اتفاقی بیفتد! مردم در یک بی‌خبری کامل هستند و در روزمره‌گی کامل و این خیلی ضربه می‌زند، به نظر می‌رسد دوستانی که بعداً کار را در دست می‌گیرند، باید زودتر تکلیف این ماجرا را روشن کنند! نکته مهم دیگر که در خاطر هست، سال ۹۲ گفتید من و دولت من چنان رونقی ایجاد خواهیم کرد که مردم حتی یارانه‌شان را نخواهند بگیرند. امروز واقعاً مردم به یارانه بیشتری محتاجند، تورم بالایی را در جامعه تجربه می‌کنیم، همراه با رشد اقتصادی خیلی کم. متوسط رشد اقتصادی ZWNJ؛ مان نزدیک به صفر بوده و تورم دو رقمی مستمر بالا. چرا اینطوری شد؟ چرا علیرغم اینکه دولت در سال ZWNJ؛ های اول توانست بخصوص تورم را مهار کند، تورمی که همه چیز را از بین می‌برد و زیرساخت همه چیز است، امروز به این نقطه رسید و الان اینجا هستیم؟

پاسخ: با چه تورمی دولت ZWNJ؛ مان را شروع کردیم، در همان سال ۹۲ که شما اشاره می‌کنید. تورم حدود ۳۳ الی ۳۴ درصد، تورم ۱۲ ماهه بود. تورم نقطه به نقطه حدود ۴۰ بود. این شرایط تورمی کشور بوده است. اگر یادتان باشد در همان مصاحبه اول که داشتیم عملکرد ۱۰۰ روز اول دولت را توضیح می‌دادم، می‌گفتم که تا پایان سال قادریم، این تورم را کاهش دهیم و در سال ZWNJ؛ های آینده در دولت یازدهم به تورم تک رقمی می‌رسیم که وقتی مصاحبه ZWNJ؛ ام تمام شد، دوستان اقتصادی به من اعتراض کردند و گفتند چرا به مردم قول دادید که تورم تک رقمی. اصلاً نمی‌توانیم در ۴ سال هم به این هدف برسیم.

در حالی که وقتی به فروردین رسیدیم، تورم ۳۴ درصد بود. در سال ۹۳ تورم ۱۵ درصد شد و در سال ۹۴ در ماه‌های ZWNJ؛ آخر ۹۴، تورم تک رقمی شد. یعنی زیر ۱۰ درصد رسیدیم. در سال ۹۵ و ۹۶ تورم تک رقمی بود. در سال ۹۷ در ماه‌های ZWNJ؛ اول در بهار هنوز هم تک رقمی بود. پس در تحقق این وعده که تورم را مهار کنیم، موفق شدیم و انجام دادیم. بعد از ۲۶ سال، تورم ایران تک رقمی شد، آن هم برای مدت بیش از ۲ سال و رشد اقتصادی هم که شما می‌گویید رشد اقتصادی در بلندمدت ۸ سال حساب کنید. اگر ۴ سال اول را حساب کنید، رشد اقتصادی ما حدود ۴.۵ به طور متوسط است. در سال ۹۵ که سال آخر در دولت یازدهم است، رشد اقتصادی کشورمان در دنیا اول شده، یعنی رشد اقتصادی ۱۲.۵ است. پس هم در رشد اقتصادی و هم در تورم به یک نقطه ZWNJ؛ ای رسیدیم، رشد اقتصادی ۲ رقمه و تورم تک رقمی و اشتغال قابل قبول. اشتغالی که در فصل ZWNJ؛ هایی از سال وقتی با فصل ZWNJ؛ های قبلی مقایسه می‌کردیم، بالای ۷۰۰ هزار

اشتغال خالص داشتیم، برای ۵، ۶ فصل در کنار هم.

پس همه آمارها نشان می‌دهد که به شرایط و قول‌هایی که دادیم، عمل کردیم، اما در دولت دوازدهم تمام آمارهایی که ذکر می‌کنید، بعد از ۹۷ است. یعنی در ۹۶ هم شما آماری مشکل ندارید، نه در رشد اقتصادی و نه در تورم. در ۹۷ که ترامپ از برجام خارج می‌شود، تحریم آمریکا برمی‌گردد، نفت دیگر یک میلیون بشکه نیست.

یعنی در سال ۹۲ که شروع کردیم، یک میلیون بشکه فروش نفت مجاز بود، اما در سال ۹۷ نفت به طور کامل مورد تحریم قرار گرفت و وقتی آمریکا تحریم کرد، همه ذهنیت‌های دنیا این بود که کشورهای دیگر یا شرکت‌های دیگر ممکن است جرأت کنند با یک تخفیفی با ما کار کنند، اما هیچ کشوری جرأت نکرد با ما کار کند و با یک شیوه‌های خاصی توانستیم مقدار کمی از نفت مان را به فروش برسانیم.

امروز در جلسه صبح، وزیر نفت اعلام کرد در این ۳ سال اخیر، ۱۱۶ میلیارد دلار کم‌تر از آنچه که لازم بوده نفت فروختیم. این شرایط برای همین ایجاد شد.

بنابراین این شرایط که می‌بینید برای بعد از ۹۷ است. شما اگر جدا کنید ۹۲ را تا پایان ۹۶، این را کنار هم بگذارید، ۹۷ الی ۹۹ را کنار هم قرار بدهید، کاملاً اینها با هم متفاوت است.

کرونا مقوله دیگری است که اگر فرصت شد صحبت می‌کنیم.